

перспективи їх подальшої роботи, які можуть бути найбільш повно реалізовані за умов урахування та вирішення проблем, що стали очевидними у повсякденній практиці.

Перспективи подальших досліджень. За умов реорганізації освітнього процесу за кредитно-модульною системою навчання доцільно впроваджувати інноваційні методики проведення аудиторних занять у студентів, які навчаються за фахом «Лабораторна діагностика». У зв'язку з цим слід організувати на базі профільної кафедри курси з перепідготовки викладачів з метою освоєння ними сучасних методик викладання дисципліни.

Список літератури

1. Grubinko V. V. Individual'na ta samostijna robota studentiv v umovah kreditno-modul'noi sistemi organizacii navchal'nogo processu / V.V. Grubinko // – Ternopil': TDMU, -2004. –3 s.
2. Zhuravs'kij V. S. Bolons'kij process: golovni principii vkhodzhennja v Evropejs'kij prostir vishhoi osviti / V. S. Zhuravs'kij, M. Z. Zgurovs'kij // K.: Politehnika, - 2003. – 200 s.
3. Nerjanov Ju.M. Optimizacija organizacii kontrolju znan' studentiv z gistologii, citologii ta embriologii u svitli vimog Bolons'kogo processu / Ju.M. Nerjanov, V.K. Sircov, O.V. Fedoseeva [ta in.] // Galic'kij likars'kij visnik. – 2010. – T.17, №2, Ch.2. – S. 108 – 110.
4. Poljachenko Ju.V. Medichna osvita u sviti ta Ukraїni / Ju.V. Poljachenko, V.G. Perederij, O.P. Volosovec' [ta in.] // – K.: «Kniga pljus», - 2005. – 383 s.
5. Sircov V. K. Osoblivosti pidgotovki studentiv zi special'nosti «Laboratorna diagnostika» z kursu gistologii, citologii ta embriologii / V. K. Sircov, V.M. Evtushenko // - Ternopil', - 2007. - S. 46 – 48.
6. Shulikin D. E. Vishha osvita Ukraїni: vdoskonaliti normativnu bazu i pidvishhiti jakist' / D.E. Shulikin // Osvita Ukraїni. – 2011. - № 13 – 14. – S. 4 – 5.

Реферати

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ГИСТОЛОГИИ, ЦИТОЛОГИИ И ЭМБРИОЛОГИИ СТУДЕНТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ЛАБОРАТОРНАЯ ДИАГНОСТИКА» Евтушенко В. М.

В работе проанализированы особенности преподавания гистологии, цитологии и эмбриологии и состояние подготовки студентов по специальности «Лабораторная диагностика». Выделенные ключевые проблемы и пути оптимизации подготовки студентов, что положительно влияет на уровень знаний и способность использовать их в практической деятельности.

Ключевые слова: гистология, студент, лабораторная диагностика.

Стаття надійшла 9.02.2015 р.

FEATURES TEACHING HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY STUDENTS SPECIALTY "LABORATORY DIAGNOSIS" Evtushenko V. M.

This paper analyzes the characteristics of teaching histology, cytology and embryology and the state of preparation of students on a specialty "Laboratory diagnostics". Dedicated key issues and ways to optimize the training of students, which has a positive effect on the level of knowledge and ability to use them in practice.

Key words: histology, student, laboratory diagnostics.

УДК 378.14

В.М.Жаан, В.М.Бобирьов, С.М.Білаш, А.В.Салий, Т.М.Климач
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м.Полтава

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ У ВДНЗ України «УМСА»

В статті наведені результати психологічного дослідження, щодо адаптації, яке проводилося серед студентами – першокурсниками медичного і стоматологічного факультету Української медичної стоматологічної академії. Встановлено, що загальний рівень викладання навчальних дисциплін професорсько - викладацьким складом; забезпечення студентів необхідною для навчання літературою; навчально матеріально-технічної база; оптимальність складання розкладу занять на достатньому рівні. Першокурсники задоволені якістю обслуговування бібліотекою та читацьким залом. Студенти – першокурсники ВДНЗ України «УМСА» підтримують Болонську систему навчання. Більшість студентів не мають бажання змінити навчання в «УМСА» на інший ВНЗ. Адаптація першокурсників пройшла успішно. Стресовими чинниками, які найбільш турбують студентів є – значний об'єм навчального навантаження, незвичний графік занять, самостійне життя. Активність студентів – першокурсників в позанавчальній діяльності Академії невисока, більшості відомо про неї, але пріоритетом вважають навчання.

Ключові слова: адаптація, стресові чинники, Болонська система навчання, позанавчальна діяльність.

В сучасній Україні особливо актуальне питання якості надання освітніх послуг у вищих учбових закладах У всьому світі освіта розглядається як ключовий фактор стабільного розвитку держави [3]. Якість вищої освіти грає ключову роль у створенні єдиного Європейського освітнього простору, тому вона стає центральною в освітній політиці України [8].

Якість освіти визначається не тільки обсягом знань, але й параметрами особистісного, світоглядного, громадянського розвитку, при цьому проблема якості освітнього процесу розглядається з позиції загальнолюдської і соціальної цінності освіти [1, 2]. Саме ці чинники актуалізують проблему управління якістю освіти у вищому навчальному закладі. Моніторинг є складовою управління якістю освіти. Одне з найбільш загальних визначень освітнього моніторингу запропонував О.М. Майоров: «Моніторинг в освіті – це система збору, обробки, зберігання і поширення інформації про освітню систему або окремі її елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління, дозволяє робити висновки про стан об'єкта у будь – який момент часу і дає прогноз його розвитку» [6].

Метою роботи було визначення якості надання освітніх послуг в у ВДНЗ України Української медично-стоматологічної академії.

Матеріал та методи дослідження. Робота виконана на основі результатів опитування серед студентів I курсу за картами моніторингу якості надання освітніх послуг у ВДНЗУ «УМСА». Анкетування проводилось анонімно. Було опитано 356 першокурсників. З них студентів стоматологічного факультету - 130; медичного факультету - 226. Основні питання анкети: загальний рівень викладання навчальних дисциплін, якість обслуговування бібліотекою та читацьким залом, забезпеченість студентів навчально –методичною літературою, оцінка рівня навчальної матеріально-технічної бази Академії, оптимальність розкладу занять, відповідність моделі навчання, зміна студентами – першокурсниками навчання в «УМСА» на інший ВНЗ, адаптація до умов Академії, стресові чинники, участь у позанавчальній діяльності.

Результати дослідження та їх обговорення. Більшість студентів першого курсу вважають загальний рівень викладання навчальних дисциплін професорсько - викладацьким складом Академії достатнім - 168 осіб, (47%), високий рівень – 113 осіб (32%), середній рівень – 60 осіб (17%), низький - 10 осіб (3%), не визначились – 5 осіб (1%) (рис. 1).

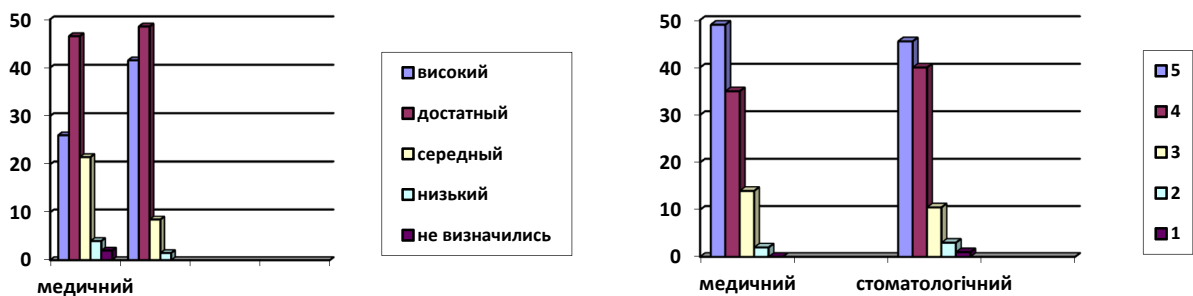

Рис. 1. Порівняльні показники рівня викладання навчальних дисциплін викладацько-професорським складом ВДНЗУ «УМСА» студентам медичного і стоматологічного факультетів.

Рис. 2. Порівняльні показники рівня задоволеності обслуговування бібліотекою та читацьким залом студентів – першокурсників медичного та стоматологічного факультету.

В «УМСА» існує розгалужена структура бібліотеки, яка забезпечує студентів, інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів та наукових працівників необхідною для навчання навчально-методичною літературою.

Структура бібліотеки: Відділ комплектування та наукової обробки документів; Інформаційно-бібліографічний відділ; Відділ обслуговування; Читацькі зали в гуртожитках; Навчальний абонемент; Науковий абонемент; Читацька зала «Електронна бібліотека».

Про новини, події, оголошення які відбуваються в бібліотеці УМСА можливо дізнатися з об'яв та мережі Інтернет.

При дослідженні наскільки студенти задоволені якістю обслуговування бібліотекою та читацьким залом, виявлено, що за 5 - ти бальною шкалою значна кількість першокурсників повністю задоволені. Високий бал «5» відмітили - 169 осіб (47,5%), достатній «4» - 131 (37%), середній «3» - 46 (13%), низький «2» - 9 (2,5%), найнижчий бал «1» не відмітив жоден студент (рис. 2). Одне із завдань дослідження було ознайомлення з думкою студентів першого курсу чи достатньо Академія забезпечила всією необхідною для навчання навчально-методичною літературою. Отримані дані свідчать, що Академія забезпечила необхідною для навчання літературою на достатньому рівні. Повністю задоволені - 24 осіб (7%), достатній рівень - 201 осіб (56,5%), забезпечила мінімальні потреби -129 осіб (36%), взагалі не забезпечила - 2 осіб (0,5%) (рис. 3).

Дане дослідження ставило за мету виявити рівень оцінювання студентами першого курсу матеріально-технічної бази Академії. Результати показали, що більшість студентів зазначили, що рівень навчальної матеріально-технічної бази достатній. Високий рівень – 42 (12%), достатній 190 (53%), середній – 116 (33%), низький - 8 (2%) (рис. 4).

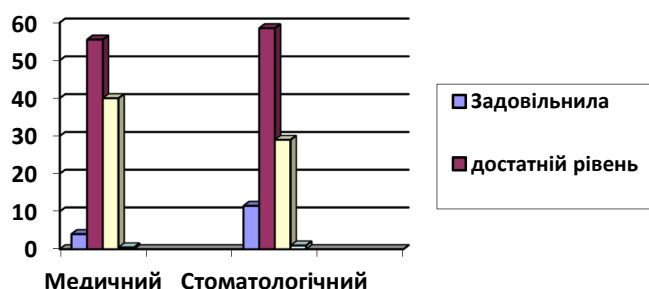

Рис. 3. Порівняльні показники. Рівень забезпечення необхідною навчально-методичною літературою студентів – першокурсників медичного та стоматологічного факультету.

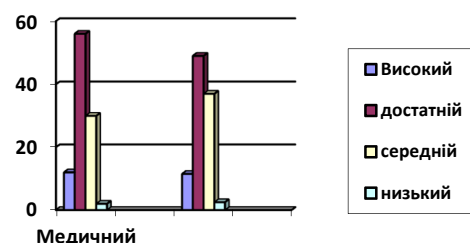

Рис. 4. Порівняльні показники. Рівень навчально-матеріальної бази студентів – першокурсників медичного і стоматологічного факультету.

Завдяки опитуванню, була зроблена детальна оцінка наскільки оптимально складений розклад занять. Адже якість підготовки спеціалістів у вузах і особливо ефективність використання науково-педагогічного потенціалу залежать в значній мірі від рівня організації навчального процесу, який залежить від розкладу занять, що регламентує трудовий режим і впливає на творчу віддачу викладачів. Тому розклад занять можна розглядати як фактор оптимізації використання обмежених трудових ресурсів викладацького складу [5]. Студенти мали змогу оцінити розклад за 5-ти бальною системою. Найбільше першокурсники відмітили оцінку «4». «1» - 24 (7%); «2» - 19 (5%); «3» - 118 (33%); «4» - 151 (42, 5%); «5» - 44 (12,5%) (рис. 5).

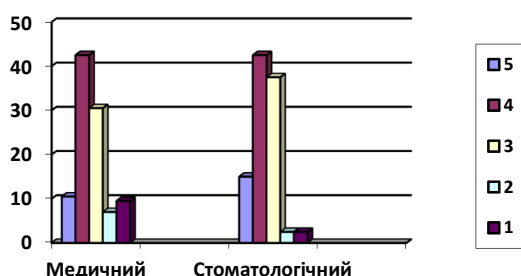

Рис. 5. Порівняльні показники. Оцінка оптимальності складання розкладу студентів – першокурсників медичного і стоматологічного факультету.

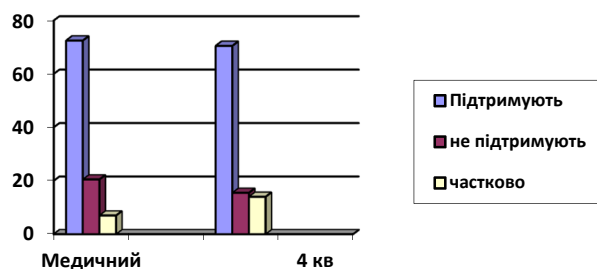

Рис. 6. Порівняльні показники. Ставлення до Болонської моделі навчального процесу студентів – першокурсників медичного та стоматологічного факультету.

У ВДНЗ «УМСА» запроваджена Болонська система навчання. В центрі, якої – студент. За цією моделлю кожен студент має індивідуальний план навчання, значна частина самостійної роботи, що контролюється, модульна система навчання, рейтингова система оцінок за багатобальними шкалами. Розробка єдиної системи залікових одиниць (система ECTS) дозволяє забезпечити мобільність студентів, викладачів і спеціалістів, гарантує якість освіти та дає можливість навчатися і працювати у будь-якій країні, дістати освіту світового рівня, викладачу – стати конкурентоспроможним у будь – якому університеті Європи і світу на медичному факультеті.[8]

Було проведено дослідження серед студентів першого курсу відносно їх ставлення до запропонованої системи навчання. Загальна більшість студентів підтримує її – 256 осіб(72%), не підтримують -66 осіб (18,5%), частково -34 осіб (9,5%). Дехто відмітив, що в групах значна кількість студентів (2 анкети), Деякі студенти стверджують про непристосованість Болонської системи навчання (5 анкет).(рис.6)

В даному дослідженні обговорювалося питання, чи погодилися б студенти першого курсу змінити навчання в УМСА на інший ВНЗ. Більшість не має такого бажання -270 осіб(76%), так відповіли - 34 студенти (9, 5%); можливо,але немає прийнятних варіантів -52 (14, 5%) (рис.7).

Навчання у вищому закладі освіти для сучасної молоді людини, один з найважливіших періодів її життєдіяльності, особистісного зростання та становлення фахівця з вищою освітою Пошук шляхів успішної адаптації до змінених соціальних умов та нової діяльності є нагальною

проблемою для кожного, хто переступив поріг ВДНЗ «УМСА». Нині згідно Болонською концепцією здійснюється перехід на новітні моделі навчання, істотно змінюються навчальні плани, форми організації занять, критерії оцінювання знань, впроваджуються нові педагогічні технології та стандарти освіти.

Рис.7 Порівняльні показники. Зміна навчання в УМСА на інший ВНЗ студентів – першокурсників медичного і стоматологічного факультету.

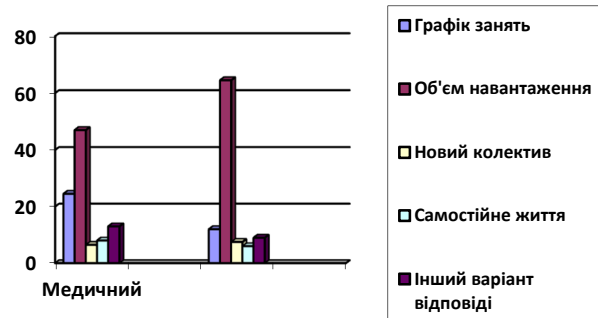

Рис.8 Порівняльні показники. Стресові фактори в період адаптації студентів – першокурсників медичного та стоматологічного факультету.

Основний вид діяльності студента – професійне навчання, стає більш складним за формами та змістом, а тому підвищує вимоги до особистості. Спроможність адаптуватися, долати труднощі, віднайти своє місце у життєвому просторі є вирішальним чинником вдалого розвитку молодої людини, а в майбутньому – фахівця з вищою освітою. У ВДНЗ, процес навчання першокурсників налагоджується непросто, характеризується великою динамічністю психічних процесів і станів, які зумовлені зміною соціального доквілля. Зокрема вступ до навчального закладу у значної частини молоді супроводжується дезадаптацією, що спричинена новизною студентського статусу, підвищеними вимогами з боку професорсько-викладацького складу, напруженим режимом навчання, збільшенням обсягу самостійної роботи і самовідповідальності загалом. Усе це вимагає від першокурсника значної мобілізації своїх можливостей для успішного входження в нове оточення та якісно інший ритм життєдіяльності. *Під соціально-психологічною адаптацією більшість учених розуміють пристосування індивіда до нових умов соціального доквілля та його результат.* Уміння адаптуватися за різних обставин характеризує процес становлення і розвитку особистості, її професійного зростання. У випадку ж її дезадаптації порушується не лише особистісно-професійний розвиток, а й знижуються психофізіологічні можливості організму, уможливаються розлади здоров'я. [4]

Доведено, що формування нового стереотипу поведінки упродовж першого року навчання призводить до дезадапційного синдрому в 35-40% першокурсників. Будь-які істотні зміни в навчальному процесі, особливо несподівані, можуть ускладнити і без того непрості механізми пристосування. Тут істотний вплив на перебіг процесів соціально-психологічної адаптації студентів мають такі чинники, як ставлення до обраного фаху, професійне спрямування, особистісне самовизначення, система ціннісних орієнтацій, індивідуально-типологічні особливості.[7]

Метою дослідження стало вивчення та систематизація стресових чинників, щодо проблем перебігу адаптації та самосприйняття студентів-першокурсників.

У результаті проведення анкетування є можливість виокремити кілька груп труднощів у навчанні студентів – першокурсників, такі як:

- незвичний графік занять -71 (20%);
- значний об'єм навчального навантаження -190 (53%)
- новий колектив -25 (7%);
- самостійне життя (віддаленість від родини) – 29 (8%)
- ваш варіант – 41 (12%)
- ✓ стресові фактори відсутні -8;
- ✓ необ'єктивне оцінювання -4;
- ✓ значна кількість іноземних студентів -1;
- ✓ занадто велика перерва -4;
- ✓ модульні контролю -2;
- ✓ філологічні предмети -1;
- ✓ хімія -4;
- ✓ невідповідність предметів профілю -1;

- ✓ життя в гуртожитку -1;
- ✓ самостійне опрацювання навчального матеріалу -2;
- ✓ не визначилися -12;

Психологічна підготовленість студентів до пізнавальної активності та іншим видам діяльності визначається здатністю до стійкої концентрації уваги, тривалою працездатністю, здатністю працювати в різних умовах, об'ємом розумової праці [1].

Психологічна невідповідність до нових соціальних умов негативно діє на загальний стан здоров'я студентів, послаблює увагу, пам'ять, мислення, волю. Виникає стан емоційного напруження, яке, як відомо, може стати патогенною основою захворювань, руйнується гармонія та чіткість поведінки, що призводить до нервових розладів. В цьому випадку виникають протиріччя між внутрішніми можливостями студента та зовнішніми труднощами [2].

В період адаптації менш виражена збудливість нервових клітин кори головного мозку, більш низький рівень працездатності, організм працює з великою напруженістю та інтенсивністю, часто зустрічаються випадки вегетативної дистонії. В цей період студентська молодь відчуває сильний вплив соціуму, що формує її світогляд і характер. Таким чином, на процес адаптації першокурсників впливає низка факторів, головними з яких є гарні побутові умови, цікаве дозвілля, знання і вміння свідомо долати труднощі й проблеми адаптаційного періоду, задоволення навчальним процесом і соціальним оточенням (рис.8).

Сучасний соціально-економічний, політичний і духовний розвиток суспільства потребує становлення не лише високоосвіченого, компетентного у своїй справі фахівця, але, передусім, виховання соціально активної, духовно-естетичної особистості, здатної до моральної рефлексії, само актуалізації й саморегуляції. Загальнокультурний розвиток особистості забезпечує високий ступінь творчої активності, професійної компетентності, мобільності й адаптивності до виробничих і соціальних вимог, що швидко змінюються. Йдеться про загальнокультурний розвиток особистості.

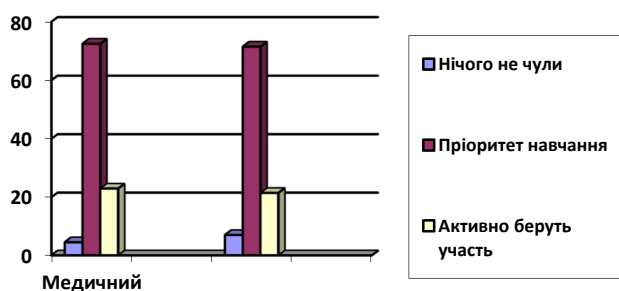

Рис.9 Порівняльні показники. Активність позанавчальної діяльності студентів – першокурсників медичного і стоматологічного факультетів.

За цих умов серед завдань, що передбачує нова Концепція національного виховання є забезпечення високого рівня професійності та вихованості молоді людини, сприяння розвитку індивідуальних здібностей, таланту та самореалізації. Необхідним є моделювання таких форм поза навчальної роботи, за яким студент матиме можливість творчо реалізувати свої професійні знання, прагнути до професійного зростання, розвивати гуманістичне світобачення, збагачувати естетичний смак, розширювати емоційні контакти і досвід творчо-естетичної діяльності.

Сучасна молода людина має набути професійних якостей, відповідно до нових форм життя, її розум має бути креативним, творчо-естетичні прагнення мають стати життєво необхідними, а свідомість повинна стати гнучкою й адаптивною. Позанавчальна діяльність дає можливість зберегти кращі традиції університету [3]. Результати анкетування підтверджують позитивне значення творчо-естетичної діяльності у розвитку загальнокультурних компетентностей особистості, підвищення самооцінки та якості студентського життя у формуванні оптимістично-естетичного світобачення. А це призводить, у свою чергу, до підвищення успішності в навчанні та науковій діяльності, розвитку прагнення до самовдосконалення та сприяє професійному становленню особистості майбутнього фахівця. В дослідженні висвітилось питання на скільки студенти активно приймають участь у позанавчальній діяльності Академії. Більшість студентів не приймають участь в творчих колективах закладу. Взагалі про це нічого не чули -19 (5%), відомо, але пріоритетом є навчання 257 (72%), активно беруть участь 80 (23%), а саме:

- ✓ танцювальні гуртки -14;
- ✓ наукові гуртки -2;
- ✓ політологічний клуб – 9;
- ✓ волонтерський відділ – 3;
- ✓ студентський парламент -27;

- ✓ культмасовий сектор -17;
- ✓ анатомічний гурток -3;
- ✓ спорт -15 (рис.9).

Висновки

З усього, вищезазначеного, ми можемо зробити наступні висновки: загальний рівень викладання навчальних дисциплін професорсько - викладацьким складом Академії достатнім-168 (47%); студенти повністю задоволені якістю обслуговування бібліотекою та читацьким залом -169 (47,5%); забезпечення студентів необхідною для навчання літературою достатнє -201 (56,5%); рівень навчальної матеріально-технічної бази достатній -190(53%); оптимальність складання розкладу занять на достатньому рівні -151(42,5%); студенти – першокурсники ВДНЗ «УМСА» підтримують Болонську систему навчання -256(72%); більшість студентів не мають бажання змінити навчання в «УМСА» на інший ВНЗ -270(76%); адаптація першокурсників пройшла успішно. Найбільш виділені стресові чинники: значний об'єм навчального навантаження - 190(53%), незвичний графік занять -71(20%), самотійне життя -29(8%). Активність студентів – першокурсників в позанавчальній діяльності Академії невисока, більшості відомо про неї, але пріоритетом вважають навчання - 257(72%).

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні шляхів підвищення якості надання послуг освіти у ВДНЗ УМСА

Список літератури

1. Berezovin N. A. Adaptacija studentov k zhiznedejatel'nosti vuza: psihologo-pedagogicheskie aspekty / N. A. Berezovkin // Vybranyja naukovyja pracy BDU. – Minsk, 2001. – S. 11–25.
2. Bojko I. I. Psihologichna adaptacija pidlitka do novih umov navchannja / I. I. Bojko // Psihologija : [zb. nauk. prac']. – 199. – Vip. 2. – S. 92–96.
3. Dobroskok I. Koncepcija nacional'nogo vihovannja students'koї molodi / I. Dobrosjuk // Osvita i upravlinnja. – 2009. – T. 12. – № 2. – S. 80–82.
4. Zavalishina D. N. Polisistemnyj podhod k issledovaniju reshenija myslitel'nyh zadach / D. N. Zavalishina // Psihologicheskij zhurnal. – 1995. – T. 16. – №6. – S. 32–41.
5. Zbirnik informacijnih materialiv dlja studentiv 1 kursu medichnogo fakul'tetu / ukladachi: doc. M. M. Rjabushko., as. I. A. Shumejko. – Poltava, 2010. – 28 s.
6. Majorov A. N. Monitoring v obrazovanii : v 2 kn. / A. N. Majorov. – SPb. : Izd. "Obrazovanie–Kul'tura". Kn. 1. – SPb. : Izd. "Obrazovanie–Kul'tura", 1998. – 344 s.
7. Skripnik V. Osoblivosti perebigu ta samosprijnattja social'no-psihologichnoї adaptacii studentiv-pershokursnikiv / V. Skripnik // Psihologija i suspil'stvo. – 2005. – №2. – S. 87–93.
8. Pidaev L. V. Bolons'kij proces v Evropi. Shho ce take i chi potribnij vin v Ukraїni? Chi mozhliva integracija medichnoї osviti Ukraїni v Evropejs'kij osvittnij prostir? / L. V. Pidaev, V. G. Perederij. – Odesa : Vidavnicтво "ODMU", 2004. – 190 s.

Реферати

МОНИТОРИНГ КАЧЕСТВА ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ В ВГУЗ Украины «УМСА»

Ждан В.М., Бобирьев В.М., Білаш С.М., Салій А.В.,
Климач Т.М.

В статье приведены результаты психологического исследования, по адаптации, которое проводилось среди студентов - первокурсниками медицинского и стоматологического факультета Украинской медицинской стоматологической академии. Установлено, что общий уровень преподавания учебных дисциплин профессорско - преподавательским составом; обеспечение студентов необходимой для обучения литературой; учебно материально-технической база; оптимальность составления расписания занятий на достаточном уровне. Первокурсники довольны качеством обслуживания библиотекой и читательским залом. Студенты - первокурсники ВДНЗ Украины «УМСА» поддерживают Болонскую систему обучения. Большинство студентов не хотят изменить обучение в «УМСА» на другой вуз. Адаптация первокурсников прошла успешно. Стрессовыми факторами, которые наиболее беспокоят студентов есть - значительный объем учебной нагрузки, необычный график занятий, самостоятельную жизнь. Активность студентов - первокурсников в внеучебной деятельности Академии невысокая, большинству известно о ней, но приоритетом считают обучение.

Ключевые слова: адаптация, стрессовые факторы, Болонская система обучения, внеучебная деятельность.

Стаття надійшла 19.02.2015 р.

PROVIDING QUALITY MONITORING OF EDUCATIONAL SERVICES IN HSEI OF UKRAINE «UMSA»

Zhdan V.M., Bobirev V.M., Bilash S.M., Saliy A.V.,
Klimach T.M.

The results of psychological research on adaptation, which was conducted among the students - first-year medical and dental faculty of Ukrainian Medical Dental Academy. It was found that the overall level of its teaching faculty - the faculty; providing students with the necessary training to literature; educational material and technical base; optimal scheduling sessions at a sufficient level. Freshmen satisfied with the quality of service and library reader hall. The students - freshmen HSEI of Ukraine "UMSA" supports the Bologna system of education. Most students do not want to change the training in the "UMCA" at another university. Adaptation of freshmen was successful. Stress factors that are most concerned about the students there - a significant amount of training load, an unusual schedule of classes, independent life. Active students - freshmen in extracurricular activities of the Academy is low, most are aware of it, but consider training a priority.

Key words: adaptation, stress factors, the Bologna system of education, extracurricular activities.